

SXEDIO.788

26.5.1964: ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΓΙΑ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΛΛΥΡΙΑΣ 50 ΤΕΤΡΑΓΩΝΙΚΩΝ ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΩΝ, ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΗΨΗ ΤΟΥ ΒΡΕΤΤΑΝΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΑ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ, ΚΕΙΘ ΜΑΡΛΕΥ.

Στις 26 Μαΐου η Αστυνομία με επικεφαλής τον επιθεωρητή Θεόδωρο Κουάλη ανέκοψε στο δρόμο παρά το Ξερό ένα ιδιωτικό αυτοκίνητο, μάρκας Φίατ, που οδηγούσε ο βρετανός που υπηρετούσε στη Βρετανική Πολιτική Αεροπορία Κέϊθ Μάρλεϋ.

Στο αυτοκίνητο του μια μικρή πινακίδα έγγραφε **Press** που σήμαινε πως ήταν δημοσιογράφος.

Ο Μαρλεϋ προερχόταν από την περιοχή του Λιμνίτη και στο αυτοκίνητο του επέβαιναν η σύζυγος του Φλόρα και το ανήλικο τους παιδί.

Οι αστυνομικοί τον παρακάλεσαν να σταματήσει στην άκρη του δρόμου.

- Συμβαίνει τίποτα, ρώτησε ο Μάρλεϋ τον επιθεωρητή Κουάλη που τον πλησίασε.

- Συνήθης έρευνα, του απάντησε. Μήπως μεταφέρετε όπλα;

- Οχι.

Ο επιθεωρητής, ωστόσο, τον παρακάλεσε να ανοίξει το "πορτ- μπαγκαζ" του αυτοκινήτου του προκειμένου να διενεργήσει έρευνα.

Αυτή τη στιγμή η σύζυγος του Μάρλεϋ τσίμπησε το πόδι του μωρού και αυτό άρχισε να κλαίει. Στόχος της ήταν να τραβήξει την προσοχή των αστυνομικών, ώστε προφανώς να το λυπηθούν που έκλαιγε και να μη προχωρήσουν στην έρευνα.

Ομως ο επιθεωρητής της Αστυνομίας δεν έδωσε προσοχή. Και όταν ο Μάρλεϋ άνοιξε το "πορτ μπαγκαζ" ο επιθεωρητής βρέθηκε μπροστά σε μερικούς σάκκους. Ρώτησε τον Μάρλεϋ τι περιείχαν οι σάκκοι τους οποίους άρχισε να ψηλαφά και αυτός χωρίς περιστροφές του απάντησε:

- Οπλα. Τα βρήκα στην παραλία του Κάτω Πύργου

και τα μεταφέρω για να τα παραδώσω στα Ηνωμένα Έθνη στη Λευκωσία.

Πραγματικά ο Μάρλεϋ είχε μετατρέψει το "πορτ μπαγκάζ" του αυτοκινήτου του σε οπλοστάσιο. Ανάμεσα στον οπλισμό και δύο όλμοι με πλήρη ανταλλακτικά.

Ακολούθησε έρευνα και σε μια τσάντα με τα ρούχα του παιδιού του Μάρλεϋ βρέθηκε μια επιστολή.

Ακόμα στο στηθόδεσμο της Φλόρας Μάρλεϋ, όταν μεταφέρθηκε αργότερα στον αστυνομικό σταθμό Μόρφου βρέθηκαν αρκετές σημειώσεις που είπε πως ήταν δικές της.

Στην κατοχή του Μάρλεϋ βρέθηκε ακόμα μια επιστολή στην οποία αποκαλύπτονταν τα σχέδια των Τούρκων για κατάληψη μιας έκτασης **30** περίπου χιλιομέτρων στην περιοχή της Τηλλυρίας και δημιουργίας μεγάλου καντονίου. Η περιοχή ήταν πολύ βολική για τους Τούρκους γιατί στο νότιο άκρο της, κοντά στη Μανσούρα και τα Κόκκινα και ανατολικότερα στο Λιμνίτη κατέληγαν μυστικά τα βράδυα τουρκικά πλοία που μετέφεραν μυστικά οπλισμό από την Τουρκία.

Όταν ρωτήθηκε στον αστυνομικό σταθμό Μόρφου από τον Λοχία Φρίξο Γιάγκου τι είχε να πει για την επιστολή που βρέθηκε στην κατοχή του ο Μάρλεϋ απάντησε:

- Είναι κακή τύχη για μένα. Με πιάσατε. Άλλοι είναι πιο τυχεροί. Η αλήθεια είναι αυτή: Οι όλμοι και η επιστολή αυτή μου δόθηκαν από κάποιον Τούρκο από την Μανσούρα για να τα μεταφέρω σε άλλον Τούρκο στη Λευκωσία.

- Ποιοι είναι αυτοί οι τυχεροί που είπες, τον ρώτησε ο Λοχίας Γιάγκου.

- Ο Μάτσελορ της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της ΡΑΦ ο οποίος χρησιμοποιούσε αυτοκίνητο γι' αυτή τη δουλειά και ο οποίος δεν έχει συλληφθεί.

- Και ο Τούρκος της Μανσούρας πώς λέγεται;

- Δεν ξέρω το όνομά του, μόνον ξέρω ότι ήταν ο μουκτάρης της Μανσούρας. Ο άλλος στη Λευκωσία λέγεται Χιλμή Χασάν και είναι στρατιωτικός

υπάλληλος.

Ο Μάρλεϋ συνεργαζόταν πολύ στενά με την Αστυνομία με την ελπίδα προφανώς ότι θα αφηνόταν ελεύθερος ή θα του επιβαλλόταν πιο μικρή ποινή για την παρανομία του.

Την επομένη ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης, Υπουργός Εσωτερικών, έδωσε δημοσιογραφική διάσκεψη και έδωσε στη δημοσιότητα όλες τις πληροφορίες:

"Την 7ην εσπερινήν της χθες η Αστυνομία ανέκοψε πολιτικό αυτοκίνητο για συνήθη έλεγχο μεταξύ του 25ου και 26ου μιλιοδείκτη της οδού Λευκωσίας-Ξερού.

Οδηγός του αυτοκινήτου ο Κέϊθ Μάρλεϋ ο οποίος υπηρετεί στη Βρετανική Βασιλική Αεροπορία.

Επιβάτες του αυτοκινήτου ήσαν η σύζυγος του Φλόρα Μάρλεϋ και το παιδί τους.

Υστερα από έλεγχο του αυτοκινήτου βρέθηκαν δύο όλμοι των 81 και 60 χιλιοστών αντίστοιχα. Αυτοί ήσαν αμερικανικής προέλευσης. Στην πραγματικότητα είναι όλμοι του NATO. Σε ένα όμως προσκολλήθηκε πινακίδα για να δίδεται η εντύπωση ότι κατασκευάστηκε στην Τουρκία. Βρέθηκαν επίσης δύο πλήρεις στολές βατραχανθρώπου με πλήρη εξάρτηση.

Ο Μάρλεϋ έφερε μαζί του χάρτινη επιγραφή με τη λέξη ΤΥΠΟΣ όπως συνηθίζεται από ξένους ανταποκριτές.

Ο Μάρλεϋ έφερε πολιτική περιβολή μέσα στο αυτοκίνητο όμως βρέθηκε η πλήρης υπηρεσιακή του στολή.

Από τα στοιχεία τα οποία ανακαλύφθηκαν κατά την έρευνα προκύπτει ότι ο Κέϊθ Μάρλεϋ ασχολείτο με τη διαβίβαση πληροφοριών μεταξύ της Τουρκικής ανταρσίας ως και με την μεταφορά όπλων και άλλης φύσως στρατιωτικού υλικού προς προώθηση των καταχθονίων σχεδίων των Τούρκων τρομοκρατών. Προέκυψε επίσης ότι πρόσφατα έγινε εισαγωγή όπλων από την Τουρκία στον ορμίσκο παρά τη Μανσούρα. Τα όπλα παραλαμβάνονταν εκεί και διοχετεύονταν προς τους τρομοκράτες σε άλλες περιοχές της Κύπρου.

Μεταξύ των στοιχείων τα οποία περιήλθαν στα

χέρια της Αστυνομίας περιλαμβάνεται και μικρή επιστολή του ηγέτου των τρομοκρατών της περιοχής Μανσούρας προς ηγέτες των τρομοκρατών της Λευκωσίας. Η επιστολή, η οποία είναι φανερόν ότι γράφτηκε από έμπειρο στρατιωτικό, ομιλεί σαφώς για τα επιθετικά σχέδια των τρομοκρατών για την πρόθεση τους να εξαλείψουν τα ελληνικά χωριά Πύργος και Πηγαίνεια και να καταλάβουν την περιοχή Λεύκας και Τηλλυρίας. Επίσης απκαλύπτεται ότι οι Τούρκοι σχεδιάζουν αιφνιδιασμό της Διεθνούς Δύναμης για να μη μπορέσει αυτή να επέμβει προς ματαίωση των σχεδίων των τρομοκρατών.

Το σχετικό απόσπασμα έχει ως εξής:

"Κατορθώνουμε να επωφελούμαστε κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο από τα παντός είδους αποστελλόμενα όπλα ανάλογα με την πολεμική κατάσταση και την κατάσταση από απόψεως εδάφους. Περιμένουμε ανυπόμονα πότε θα εκχυθούμε προς την περιοχή αυτή. Εχουμε την πρωτοβουλία. Επίσης ο καιρός όπως σε μια στιγμή εξαλειφθούν τα χωριά της μεγάλης αγέλης (**Buyuk Suru**) όπως ο Πύργος και τα Πηγαίνεια. Αναμένω τις διαταγές του Σουμέρ Μπέϋ. Αφού επιτευχθεί αυτό καθίσταται πλέον για μας ευκολότατη μέσα σε τρεις ημέρες κατάληψη της περιοχής μέχρι του Ακσιεχή (Λεύκας). Όταν επιτευχθεί αυτό, αφού θα έχει περιέλθει στα χέρια μας έκταση **25-30** μιλίων (**40-50** χιλιομέτρων) και περιοχή ανώμαλου εδάφους που εκτείνεται από την ακτή προς το Νότο σε βάθος **10-12** μιλίων (**16-20** χιλιομέτρων) θα είμαστε σε θέση να αντιμετωπίσουμε όλες τις επιθέσεις στο νότο.

Όταν εμαίνοντο οι μάχες στο φρούριο του Αγίου Ιλαρίωνος μπορούσαμε να το επιτύχουμε. Είναι όμως και σήμερα κατορθωτό, ως εκ τούτου δε ανυπομονούμε μαζί με όλες τις μέλισσες και αναμένουμε τις διαταγές του Σουμέρ Μπέη.

Προσωπικά φρονώ ότι πρέπει με την υποστήριξη του λαού να δράσουμε από την περιοχή αυτή, την Κερήνεια και την περιοχή Αμμοχώστου χωρίς να λάβουμε υπ' όψη οποιαδήποτε νέα πολιτικά

τεχνάσματα. Δεν πιστεύω ότι θα προκύψει η έκρηξη ενός τρίτου Παγκοσμίου Πολέμου. Αυτά αποτελούν απειλές. Το ηθικό των αγελών στην Κύπρο καταπίπτει συνεχώς, δημιουργείται δυσaréσκεια αλλά κρατούνται ακόμα στα πόδια τους με την συστηματικώς διεξαγόμενη προπαγάνδα των δικών τους ραδιοφωνικών σταθμών και των ξένων ραδιοφωνικών σταθμών.

Φρονώ ότι ο στρατός μας και οι ένοπλες λαϊκές ομάδες τις οποίες θα υποστηρίζει ο στρατός μας καθώς και εκείνοι, οι οποίοι είναι όμως εμείς, μπορούν με αστραπιαία δράση να δημιουργήσουν μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες πανικό μεταξύ των Ελλήνων της Κύπρου και να στερήσουν τη Διεθνή Δύναμη της δυνατότητας όπως προτάξει σοβαρή αντίσταση. Αυτό αντιλαμβάνομαι από τους εις την περιοχήν ευρισκόμενους σουηδούς αξιωματικούς και στρατιώτες. Με την σκέψη ότι είναι ενδεχόμενο το ζήτημα να προσλάβει διεθνείς διαστάσεις και θεωρηθεί πάλιν η Τουρκία ένοχος φρονώ ότι είναι ανάγκη όπως οι βοηθητικές εργασίες (εργασίας βοήθειας) δραστηριοποιηθούν κάπως περισσότερο.

Ενώ σας γράφω αυτές τις γραμμές, έχει φανεί από τη θάλασσα το δώρο, με συγχωρείτε σπεύδομεν προς την παραλίαν, δεν μπορώ να σας γράψω περισσότερο. Είθε ο Θεός να μη μας στερήσει τη συνεχή άφιξη δώρων και μελισσών. Τα σέβη μου προς την αγαπητήν πατρίδα, τους χαιρετισμούς μου προς σας και όλους τους ανωτέρους μου, τα φιλιά μου στη σύζυγο και τα παιδιά μου".

Πρόσθεσε ο Πολύκαρπος Γιωρκάτζης:

"Το Υπουργείο Εσωτερικών από πολλού χρόνου είχε πληροφορίες από τουρκικές πηγές ως και διάφορες άλλες ενδείξεις σχετικά με την παροχήν από Άγγλους στρατιώτες κάθε φύσης βοήθειαν προς τους τουρκοκυπρίους στασιαστές.

Μετά την χθεσινήν σύλληψη επ' αυτοφώρω του Κέϊθ Μάρλεϋ, ο οποίος ομολόγησε και ο ίδιος ότι επανειλημμένα εξετέλεσε αποστολές προς εξυπηρέτηση των στασιαστών, ακόμη και όταν αυτός

ήταν μέλος της Διεθνούς Δυναμης στη Λευκωσία, οι Άγγλοι δεν μπορούν πλέον να αποτελούν εποικοδομητικό στοιχείο στο ρόλο της Διεθνούς Δύναμης στην Κύπρο.

Λυπούμαι διότι οι βρεττανοί ακολουθούν τακτική η οποία ουδόλως συμβάλλει στην αποκατάσταση της ομαλότητας στην Κύπρο. Η τακτική αυτή όχι μόνο δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντα του Κυπριακού λαού, αλλά και αποβαίνει σε βάρος των πραγματικών συμφερόντων των ιδίων των βρεττανών.

Το Υπουργείο Εσωτερικών μελετά επισταμένα την κατάσταση και θα εισηγηθεί προς την Κυβέρνηση τη λήψη όλων των μέτρων που ενδείκνυνται.

Η όλη υπόθεση έχει καταγγελθεί στο Διοικητή της Διεθνούς Δύναμης Στρατηγό Γκυάνι και η Κυβέρνηση της Δημοκρατίας θα προβεί σε έντονες διπλωματικές παραστάσεις προς τη Βρετανική Κυβέρνηση".

Όσο οι αρχές σκάλιζαν την υπόθεση έβγαζαν στη φόρα όλο και περισσότερες πληροφορίες. Και μια και ο Μάρλεϋ πανικοβλημένος αποκάλυπτε τα πάντα οι βρεττανοί έσπευσαν να ζητήσουν τη έκδοση τους σ' αυτούς, ώστε να να περιορισθεί το σκάνδαλο των δημοσίων αποκαλύψεων ενώπιον του δικαστηρίου.

Ωστόσο οι Κυπριακές αρχές επέμεναν και όταν ανακάλυψαν ότι και άλλοι σμηνίτες της ΡΑΦ είχαν ανάμιξη στην υπόθεση ζήτησαν την έκδοση τους σ' αυτές ώστε να λάμψει όλη η αλήθεια.

Τελικά οι Άγγλοι επέτρεψαν στις ανακριτικές αρχές να εισέλθουν στις βρεττανικές βάσεις και ανέκριναν τρεις άλλους βρεττανούς συνεργάτες του Μαρλεϋ.

Ο Μάρλεϋ είχε την ατυχία να πέσει στα χέρια του Υπαστυνόμου ανακριτή Φανή Δημητρίου, ο οποίος είχε τη φήμη τότε ότι μπορούσε να βγάλει όλα τα θεριά από την τρύπα τους.

Το ίδιο συνέβη και με τον Μάρλεϋ.

Ο Φανής Δημητρίου καταθέτοντας αργότερα στο δικαστήριο απλοποίησε τα πράγματα λέγοντας ότι κατάφερε να εξασφαλίσει κατάθεση από τον Μάρλεϋ

στην οποία αποκάλυπτε τα πάντα:

"Την 11η νυκτερινή της 26ης Μΐου, ύστερα από σχετική πληροφορία πήγα στη Μόρφου όπου στον εκεί αστυνομικό σταθό συνάντησα τον κατηγορούμενο.

Του αποκάλυψα την ταυτότητά μου και αφού του επέστησα την προσοχή στο νόμο, του είπα ότι είχα πρόθεση να τον μεταφέρω στη Λευκωσία και τον ρώτησα εάν ήθελε να τον βοηθήσω σε τίποτα.

- Ευχαριστώ κύριε μου είπε. Εχω ήδη χάσει το παιχνίδι. Είμαι πολύ άτυχος,... πιθανόν οι άλλοι είναι πιο τυχεροί... ή πιο έξυπνοι. Θέλα να σας πω όλην την αλήθεια για να τελειώνουμε. Αλλά ας πάμε πρώτα στη Λευκωσία.

Τον ρώτησα ποιους εννοούσε "πιο τυχερούς ή πιο έξυπνους" κι εκείνος απάντησε:

- Ο Μπάτσελор της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της ΡΑΦ εχρησιμοποίησε το αυτοκίνητο για τον ίδιο σκοπό.

Στο Αρχηγείο της Αστυνομίας στη Λευκωσία τον ρώτησα αν ήθελε να πει τα ίδια που ήθελε να πει στο σταθμό της Μόρφου.

- Μάλιστα Κύριε, μου είπε. Θα σας πω το κάθε τι που έκαμα. Ημουν τρελλός να αναμιχθώ σε τέτιες παλιοδουλιές.

Τον οδήγησα στην αίθουσα ανακρίσεων και ζήτησα από τον επιθεωρητή Παπαγεωργίου να πάρει ό,τι ήθελε να πει ο κατηγορούμενος.

Στις 10 το πρωΐ της επομένης με ειδοποίησαν και πήγα στο κρατητήριο της κατηγορουμένης. Την ρώτησα τι με ήθελε και εκείνη είπε:

- Σκεπτόμουν όλη τη νύκτα. Είναι τώρα καιρός να σας πω τι γνωρίζω.

Υστερα την οδήγησα στον επιθεωρητή Παπαγεωργίου στον οποίο έδωσε μιαν κατάθεση".

Ο επιθεωρητής Παπαγεωργίου διάβασε στη συνέχεια την κατάθεση του Μαρλεϋ στην οποία ανέφερε:

"Υπηρετώ ως ανώτερος τεχνικός στη ΡΑΦ. Ηλθα στην Κύπρο με τη σύζυγο μου τον Νοέμβριο του 1961.

Στις αρχές του **1962** γνώρισα κάποιον Χιλμή Χασάν εργάτη στο στρατιωτικά έργα. Εμενε στην Ομορφίτα κατά τις ταραχές σε περιοχή πίσω από το Λήδρα Πάλλας. Γίναμε γνωστοί και φίλοι.

Μετά τα γεγονότα συνάντησα για πρώτη φορά τον Χιλμή στις **8** φεβρουαρίου. Με ρώτησε εάν ήμουν διατεθειμένος να αναλάβω καποιαν αποστολήν και μου πρόσφερε **15** λίρες. Του είπα ότι κατάλαβα τι εννοούσε και ότι ήθελα περισσότερα χρήματα. Είπε ότι θα ρωτούσε την προϊστάμενο του κι έφυγε. Γύρισε λίγο μετά και με ρώτησε πόσα ήθελα. Του είπα **25** λίρες, εκείνος δε και πάλιν έφυγε χωρίς να μου προτείνει τίποτα.

Λίγες ημέρες μετά ήλθα από τη Λεμεσό και συνάντησα τον Χιλμή και συμφωνήσαμε να αρχίσουμε τη συνεργασία μας από την επομένη. Η επομένη ήταν Κυριακή Πάσχα των Βρετανών και συνάντησα τον Χιλμή παρά το τουρκικό μνημείο έναντι του εργοστασίου Διανέλλου. Μου έδωσε μιαν επιστολή και μου είπε να την παραδώσω στο μουκτάρη του χωριού Λιμνήτη.

Πήγα εκεί με τη γυναίκα και το παιδί μου. Συνάντησα τον μουκτάρη στο Λιμνήτη και όταν του έδωσα την επιστολή εκείνος πήρε το αυτοκίνητο μου και πήγε κάπου. Γύρισε μετά από **30** λεπτά και αντιλήφθηκα ότι κάτι είχαν βάλει στο μέρος των αποσκευών του οχήματος. Εκείνη τη στιγμή δεν ήξερα τι ήτο . Μου έδωσε και μια σημείωση αι επέστρεψα στη Λευκωσία. Συνάντησα τον Χιλμή παρά τη Λέσχη Γιακ. Εκεί ανταλλάξαμε αυτοκίνητα.

Ο Χιλμή είχε ένα τράϊαμφ υπ' αριθμόν ΑΥ**184**. Με το αυτοκίνητο μου επήγα στο σπίτι του και εκείνος γύρισε μετά από **20** λεπτά με το δικό μου. Μου έδωσε **25** λίρες και μου ζήτησε να κάνω το ίδιο το επόμενο Σαββατοκυριακό. Η ίδια διαδικασία επαναλήφθηκε και στο τέλος μου έδωσε **25** λίρες. Τρεις μέρες αργότερα έκαμα την ίδια διαδρομή και την ίδια διαδικασία και πάλι στις **12** Απριλίου. Αυτη τη φορά αντιλήφθηκα ότι μου φόρτωσαν πυρομαχικά τα οποία παρελάμβανε και ξεφόρτωνε στη Λευκωσία ο Χιλμή.

Την επομένη περίπτωση είδα ότι μου είχαν φορτώσει δυο τυφέκια και δυο μπρεν. Ο Χιλμή και ο μουκτάρης του Λιμνίτη μου είπαν ότι προηγουμένως είχα μεταφέρει ασυρμάτους και άλλα όπλα. Κατά την επιστροφή μου σε αυτή την περίπτωση ανεκόπηκα από αστυνομική περίπολο αλλά δεν με ερεύνησαν.

Στις **26** Απριλίου σε μια νέα διαδρομή μου εφόρτωσαν στο Λιμνίτη τέσσερα κιβώτια από σφαίρες.

Στις **10** Μαΐου αντί στον Λιμνίτη με έστειλαν στα Κόκκινα απ όπου μου φόρτωσαν τέσσερα μπρεν και μου έδωσαν και τη σχετική σημείωση.

Χθες **26** Μαΐου ενώ εργαζόμουν στο Ακρωτήριο μου τηλεφώνησε ο Χιλμή. Με τη γυναίκα μου πήγα στη Μανσούρα μέσον Πάφου. Στη Μανσούρα μου φόρτωσαν δυο όλμους και άλλα. Ερχόμενος δε στη Λευκωσία με συνέλαβαν.

Συνολικά έκαμα αυτήν την εργασία σε οκτώ περιπτώσεις. Ο Χιλμή μου είπε εάν συλληφθώ να πω ότι τα όπλα τα βρήκα σε μια παραλία και ότι θα τα παρέδιδα στα Ηνωμένα Έθνη.

Ο Μάρλεϋ τελικά καταδικάστηκε στις **5** Ιουλίου σε συνολική φυλάκιση **15** ετών και η σύζυγος του σε πρόστιμο **100** λιρών αφού παραδέχθηκε ενοχή ότι μετέφερε δυο τυφέκια και έξι όπλα τύπου μπρεν, εκρηκτικές ύλες, κατοχή δυο όλμων με πρόθεση να καταστήσει δυνατό σε άλλα πρόσωπα να εκθέσουν μέσω τους σε κίνδυνο ανθρώπινη ζωή ή να προκαλέσουν σοβαρή ζημιά σε περιουσία.